

Inovované výukové materiály oboru OPTO a ORTO (BKLT011)

Slovotvorba

A) LATINSKÉ A ŘECKÉ PŘEDPONY

1. Prostudujte si výklady ve skriptech o latinských a řeckých předponách (viz 10. lekce, str. 61-63 a 12. lekce str. 74-76)
2. Vyhledejte k uvedeným latinským předponám významově ekvivalentní řecké prefixy. U jedné latinské předpony a) nenaleznete žádný řecký ekvivalent, b) naleznete dva řecké ekvivalenty, c) k jednomu řeckému prefixu existují dva latinské ekvivalenty.

re-	meta-
de-	en-
a-/ab-	epi-
in-	hypo-
ad-	anti-
sub-	hyper-
post-	apo-
contra-	a-/an-
super-	cata-
extra-	ana-

3. U následujících termínů podtrhněte předpony a uveďte výraz s opačným významem:

<i>margo infraorbitalis</i> _____	<i>graviditas extrauterina</i> _____
<i>dystrophia corneae</i> _____	<i>pars immobilis</i> _____
<i>hyperplasia</i> _____	<i>cholestasis intrahepatica</i> _____
<i>antepositio</i> _____	<i>regio epigastrica</i> _____

4. Vysvětlete význam odvozených slov s pomocí nápovědy:

cid-/cis- (caedere „řezat“)

excisio _____   *incisio* _____   *contraincisio* _____

circumcisio _____ *transcisio* _____

fus- (fundere „lít“)

infusio _____ *effusio* _____ *transfusio* _____

aesthes- (aisthanesthai „cítit, vnímat“)

anaesthesia _____ *dysaesthesia* _____

hyperaesthesia _____ *hypoesthesia* _____

B) LATINSKÉ A ŘECKÉ PŘÍPONY

1. **Prostudujte si výklady ve skriptech o latinských a řeckých příponám (viz lekce 11, str. 68-70 a především lekce 12, str. 76).**

2.

a. **Uveďte, od jakých substantiv pochází tato latinská deminutiva:**

auricula _____ *denticulus* _____

ossiculum _____ *vasculum* _____

capitulum _____ *cuticula* _____

corpusculum _____ *fossula* _____

lobulus _____ *cerebellum* _____

arteriola _____

b. **Srovnejte gramatický rod latinského deminutiva a substantiva, od něhož je tento tvar odvozen.**

3. **Podtrhněte příponu a vysvětlete význam následujících slov:**

spinalis _____ *spinatus* _____ *spinosus* _____

mobilis _____ *mobilitas* _____ *amotio* _____

ulcerosus _____ *ulceratus* _____ *ulceratio* _____

4. Termíny uvedené v rámečku rozřídte do příslušných kategorií a přeložte do češtiny:

<i>myoma</i>	<i>arthrosis deformans</i>	<i>gastritis</i>	
<i>stenosis duodeni</i>	<i>hypothyreosis</i>	<i>melanoma</i>	
<i>retinitis diabetica</i>	<i>fibroma</i>	<i>otitis media</i>	
<i>appendicitis</i>	<i>cirrhosis hepatis</i>	<i>lipoma</i>	<i>tonsillitis acuta</i>

a. zánětlivá onemocnění

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

b. onemocnění, pro něž není charakteristický zánět

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

c. nádorová onemocnění

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

C) SKLÁDÁNÍ SLOV

1. Pročtěte si výklad ve skriptech na str. 82 (13. lekce) a 86-89 (14. lekce). Ujasněte si významy nejběžnějších řeckých slovních základů (14. lekce)

2. Z daných slov utvořte kompozita s požadovaným významem:

<i>cerebrum – spina</i>	_____	mozkomíšní
<i>nasus – lacrima</i>	_____	nososlní
<i>aqua – ductus</i>	_____	mokovod
<i>dexter – positio</i>	_____	uložení (orgánu) vpravo
<i>malus – forma</i>	_____	znetvoření
<i>secundus – gravis</i>	_____	podruhé těhotná (žena)
<i>surdus – mutus</i>	_____	hluchoněmost
<i>polys – arthron</i>	_____	zánět několika kloubů (současně)
<i>gaster – stenosis</i>	_____	zúžení žaludku
<i>us (ot-) – rhis (rhin-) – larynx – logos</i>	_____	ORL - obor zabývající se chorobami ušními, nosními a krčními

3. Z daných výrazů utvořte přidáním vhodných sufixů/prefixů, popř. složek termíny požadovaného významu:

rete:	_____	sítnice
	_____	onemocnění sítnice
	_____	zánět sítnice
	_____	fotografický obraz očního pozadí
	_____	vyšetření sítnice
myo-:	_____	zánět svalu
	_____	svalový nádor
	_____	srdeční svalovina
	_____	děložní svalovina
	_____	svalová bolest

neur-:

---

porucha metabolismu svalu

svalová křeč

zánět nervu

bolest nervového původu

zánět mnoha (všech) nervů

irid-

---

duhovkový

ochrnutí duhovky

změknutí duhovky

chirurgické protěť duhovky

ot-

---

zánět ucha

zánět příušní žlázy

bolest v uchu

krvácení z ucha

vyšetření ucha